Hva har vi lært?

Veterinærhistorisk Selskap – 30. november 2021

Line Vold
Avdelingsdirektør, smittevern og beredskap

FHI
Folkehelseinstituttet

Mange lærdommer

- Koronakommisjonen og andre grupper som vil evaluere
- Fra vårt perspektiv er det veldig mange lærdommer fra pandemien, på forskjellige områder

- Lærdommer for Norges beredskap
- Lærdommer for FHIs leveranser og oppgaver i kriser
- Lærdommer for FHIs interne krisehåndtering
- Lærdommer for det internasjonale samarbeidet om beredskap

- Ikke tid til alt i dag, derfor valgt ut noen tema

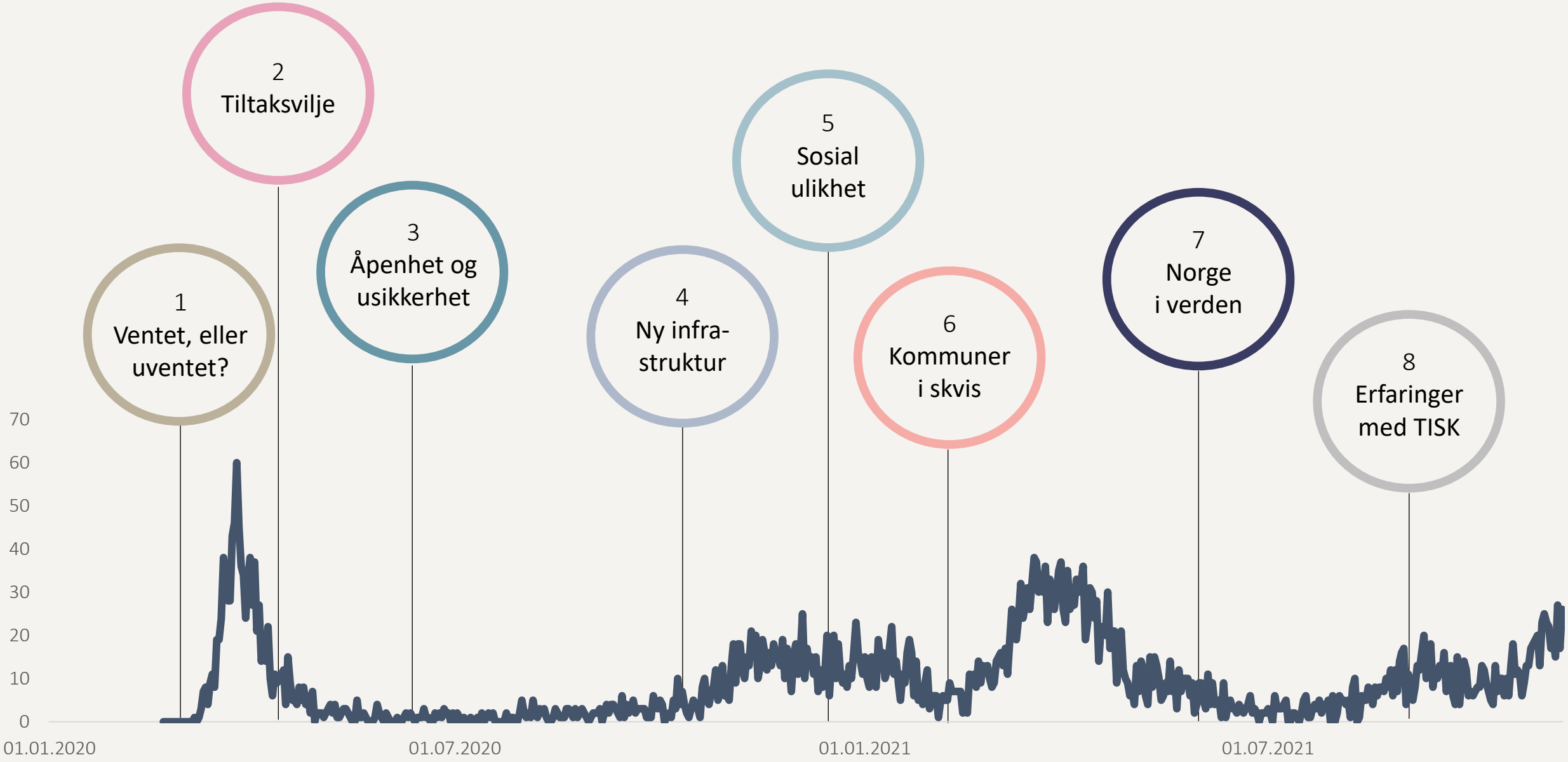
1
Ventet, eller uventet?
2
Tiltaksvilje
3
Åpenhet og usikkerhet
4
Ny infra-struktur
5
Sosial ulikhet
6
Kommuner i skvis
7
Norge i verden
8
Erfaringer med TISK
70
60
50
40
30
20
10
0
01.01.2020
01.07.2020
01.01.2021
01.07.2021

#1

VENTET, ELLER UVENTET?

- Beredskap er en kjerneoppgave
- Utbrudd skjer rutinemessig
- Pandemitrusselen er kjent

- Koronapandemien tok oss likevel utover eksisterende planverk og krevde nytenkning
- Trusselen mot helsetjenestens kapasitet
- Svært inngripende tiltak i samfunnet uten presedens i moderne tid

Tidsskriftet
DEN NORSKE LEGEFORENING

Koronavirusepidemien vil ramme Norge

LEDER

PREBEN AAVITSLAND
E-post: preben@epidemi.no
Preben Aavitsland er overlege ved Folkehelseinstituttet og kommuneoverlege i Arendal og Froland.
Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Legene har en nøkkelrolle i å begrense skadevirkningene av det nyoppdagede viruset med utspring i Kina.

Rett før det nye året oppdaget helsemyndighetene i Wuhan i Kina en klynge av pasienter med pneumoni og forbindelse til et marked der det ble solgt og slaktet levende dyr. 7. januar meldte myndighetene at et nyoppdaget koronavirus var årsaken til utbruddet. Virusets genom ble raskt sekvensert (1), og en polymerasekjedereaksjonstest (PCR-test) ble utviklet. Det nyoppdagete koronaviruset, foreløpig kalt 2019-nCoV, er beslektet med SARS-CoV som i 2002/03 forårsaket en epidemi som spredte seg fra Kina til flere land og forårsaket rundt 8 000 sykdomstilfeller og 800 dødsfall.

Tidsskrift for norsk legeforening, 29. januar 2020

#1

VENTET, ELLER UVENTET?

- Hva gjorde vi internt?
- Ekte kriser vs. andre kriser

Pressekonferanse om første tilfelle. Foto: FHI

#2

TILTAKSVILJE

- Kontaktreduserende tiltak har vært avgjørende for å holde smitten på et lavt nivå
- Omfanget av tiltakene vi har levd med mangler sidestykke i moderne tid
- Viljen i befolkningen til å etterleve inngripende smitteverntiltak har vært overraskende stor
- Svært stor etterspørsel etter smittevernråd på svært mange felt

Aftenposten A-magasinet Oslo Sport Meninger Søk Meny

Vurderer du å holde barna dine hjemme når skolen åpnes igjen? Dette må du vite før du bestemmer deg.

- Det er opplæringsplikt i Norge. Det er det viktig for foreldre å være klar over, sier kunnskapsminister Guri Melby (V). *Foto: Thomas Brun*

Når du underviser barna hjemme fra neste uke, kan du ikke regne med oppfølging fra skolen. Kunnskapsministeren oppfordrer foreldre til å sende barna tilbake til skolen.

Aftenposten, 22. april 2020

#3

ÅPENHET OG USIKKERHET

- Koronapandemien har vært en kunnskapskrise
- Vi har vært åpne om manglende kunnskap
- Vi har praktisert åpenhet om vår faglige vurdering, også når den har gått på tvers av politisk beslutning
- Meningsbrytning avgjørende for tillit

Skjermdump, NRK Debatten 7. mai 2020

#4

NY INFRASTRUKTUR

- I starten av pandemien var det for lav testkapasitet og delvis utdaterte overvåkingssystemer
- Etterslep i digitalisering av smittevernregistrene

- Etablering av beredskapsregister
- Etablering av MSIS-labdatabase
- Digitale smittesporingsløsninger
- Data ut til kommunene

- Mye arbeid gjenstår

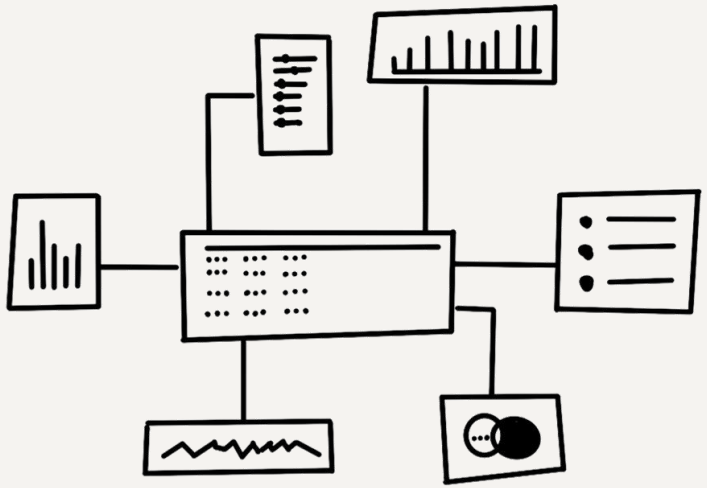

Laboratorier
Sykehus
Legemidler
Smittesporing
Vaksinasjon
Primærhelsetjeneste
NAV
SSB
...

#5

SOSIAL ULIKHET

- Pandemien har rammet skjevt
- Innvandreres helse og bruk av helsetjenester var et viktig tema også før pandemien
- Pandemien har gitt erfaringer som kan bli viktige for folkehelsearbeidet videre

Innleggelser for covid-19 per måned per 100 000, blant personer med innvandrerbakgrunn, etter verdensdeler.

Både innvandrere og barn av innvandrere er tatt med. Amerika og Oseania er tatt ut på grunn av få innleggelser. Kilde: FHI.

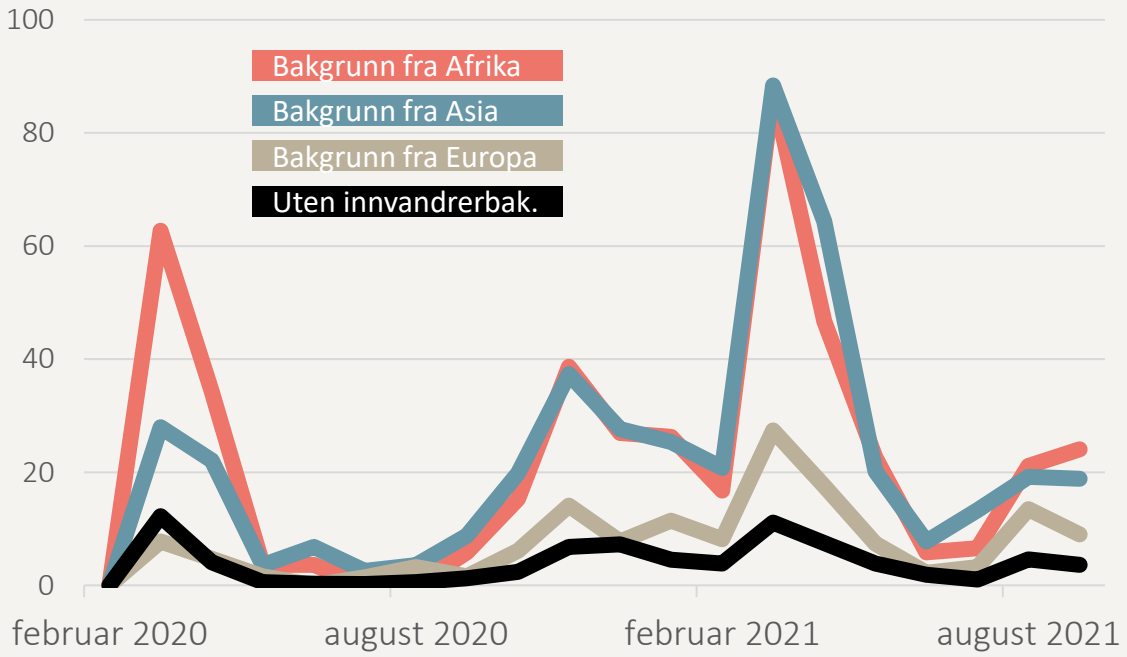

#6

KOMMUNER I SKVIS

- Kommunene har vært navet i responsen
- Mange forskjellige oppgaver samtidig
  - Utbrudd
  - Vaksinering
  - Kommunikasjon
- Slitasje på nøkkelpersonell

- En stor suksess
- Behov for bedre infrastruktur og bedre støtte

Foto: Hyunwon Jang, unsplash.com

#6

SYKEHUS UNDER PRESS

- Fokus på å opprettholde drift
- Økt smittepress, første utbrudd februar 2020
- Sikre beredskap – flere tiltak iverksatt
  - Oppbygging av kapasitet
  - Elektiv behandling på pause
  - Sikre tilgang til beskyttelsesutstyr
  - Koordineringsmøter med kommuner, regioner og nasjonalt

Hammerfest sykehus hever beredskapen til gult nivå

NTB
13. nov. 2021 13:02 – Oppdatert 13. nov. 2021 13:02

Hammerfest sykehus hever beredskapen til gult nivå etter at tre pasienter på en avdeling har testet positivt på corona. Foto: Tor Even Mathisen / NTB

ABC Nyheter, 13. november 2021

#6

SYKEHUS UNDER PRESS

- Hvordan har spesialisthelsetjenesten klart seg?
  - Lite nosokomial smitte eller smitte blant ansatte
  - Begrensede antall og omfang av utbrudd
  - Sikret god testkapasitet og vaksinasjon
  - All akutt funksjoner har vært ivaretatt
  - Nasjonal innkjøpsordning for PPE

Hammerfest sykehus hever beredskapen til gult nivå

NTB
13. nov. 2021 13:02 – Oppdatert 13. nov. 2021 13:02

Hammerfest sykehus hever beredskapen til gult nivå etter at tre pasienter på en avdeling har testet positivt på corona. Foto: Tor Even Mathisen / NTB

ABC Nyheter, 13. november 2021

#7

NORGE I VERDEN

- Vi er avhengige av internasjonalt samarbeid på mange forskjellige måter
- Kunnskap, epidemiologiske data, vaksiner og testutstyr er bare noen eksempler
- Pandemien herjer videre og to prioriteter nå er internasjonal overvåking av virusvarianter og vaksinetilgang i alle land
- Behov for å styrke samarbeid, globale ressurser, og koordinering

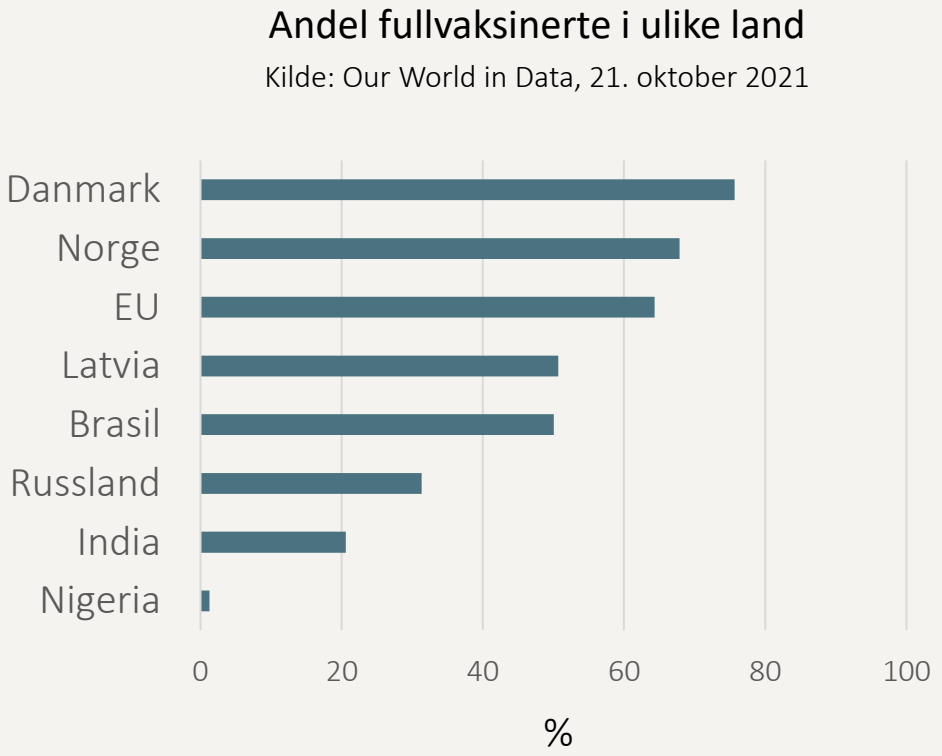

#8

ERFARINGER MED TISK

- Testing
  - Manglende diagnostikk
  - Lav testkapasitet
  - Manglende kapasitet til helgenomsekvensering
  - Stort press på laboratoriene
- Isolering
- Smittesporing
- Karantenering

Rekordtravelt for laboratoria: Her analyserte dei 200 koronaprøver i timen heile døgnet

BERGEN/FØRDE (NRK): Noreg nærmar seg 3 millionar koronatestar. I Bergen og Oslo har sjukehuslaboratoria sett nye prøverekordar på eitt døgn.

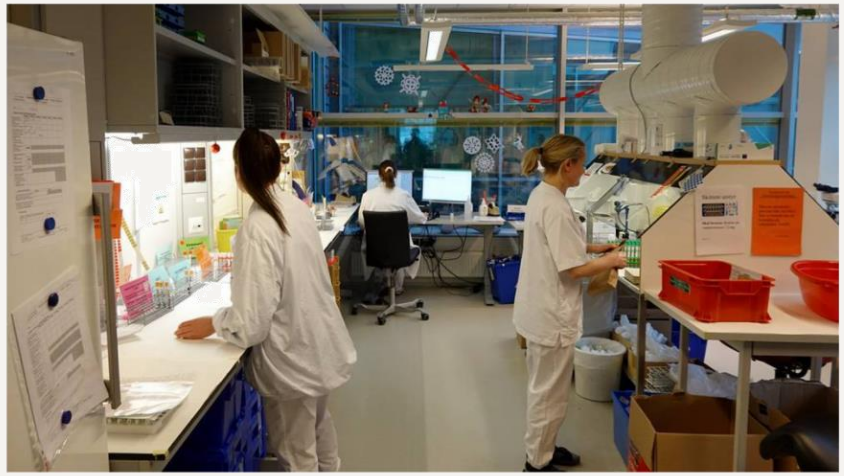

TRAVEL TID: Bioingeniørane ved laboratoriet til Haukeland sjukehus er no i stand til å analysere fem gonger så mange prøver som ved starten av pandemien.
FOTO: JAN BØRGE LEIRVIK / NRK

Jan Børge Leirvik
Journalist

Benedikte Grov
Journalist

Sveinung Åsali
Journalist

Publisert 6. jan. kl. 15:53
Oppdatert 7. jan. kl. 08:10

NRK, 6. januar 2021

Noen hovedkonklusjoner fra koronakommisjonen

April 2021

- Myndighetenes håndtering av pandemien har samlet sett vært god
- Myndighetene visste at en pandemi var den nasjonale krisen som var mest sannsynlig […] Likevel var de ikke forberedt […]
- Beslutningene om å innføre de inngripende smitteverntiltakene 12. mars 2020 skulle vært truffet av regjeringen, ikke Helsedirektoratet
- Smittevernloven har vært et viktig verktøy i krisehåndteringen, men den bør revideres
- Det er behov for å utvikle et sektorovergripende system som fanger opp hvordan risikoen i de ulike sektorene påvirker hverandre gjensidig
- Det er for tidlig å konkludere om de langsiktige konsekvensene av pandemien

FHI

Folkehelseinstituttet